

Spis treści

Wykaz skrótów	8
Wstęp	9

CZĘŚĆ I. UBEZPIECZENIA GOSPODARCZE

1. RYZYKO JAKO PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

1.1. Istota ryzyka	13
1.2. Definicja ryzyka ubezpieczeniowego	14
1.3. Klasyfikacja ryzyka ubezpieczeniowego	15
1.4. Proces zarządzania ryzykiem	17
1.5. Modele ryzyka ubezpieczeniowego	19

2. RYS HISTORYCZNY UBEZPIECZEŃ

2.1. Rozwój ubezpieczeń na świecie	24
2.2. Geneza ubezpieczeń w Polsce	27

3. KLASYFIKACJA, ZASADY I FUNKCJE UBEZPIECZEŃ GOSPODARCZYCH

3.1. Pojęcie ubezpieczenia	31
3.2. Klasyfikacja ubezpieczeń	31
3.3. Zasady ochrony ubezpieczeniowej	35
3.4. Funkcje ubezpieczeń	36

4. REGULACJE PRAWNE UBEZPIECZEŃ GOSPODARCZYCH

4.1. Zakres regulacji	39
4.2. Podstawowe akty prawne	39
4.2.1. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej	41
4.2.2. Ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych	43
4.2.3. Ustawa o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rezerwie Ubezpieczonych	45
4.2.4. Ustawa o pośrednictwie ubezpieczeniowym	46
4.3. Umowa ubezpieczenia	47

5. POLSKI RYNEK UBEZPIECZENIOWY

5.1. Pojęcie rynku	56
5.2. Podstawowe zasady określające organizację polskiego rynku ubezpieczeniowego i reasekuracyjnego	57
5.3. Formy organizacyjne zakładów ubezpieczeń	58
5.3.1. Spółka akcyjna	58
5.3.2. Towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych	58

5.4. Analiza rynku ubezpieczeniowego w Polsce	60
5.5. Najważniejsze wskaźniki rynkowe	70
5.6. Wymogi kapitałowe prowadzenia działalności ubezpieczeniowej	74
5.7. Analiza SWOT polskiego rynku ubezpieczeniowego	75
5.8. Organizacje i instytucje na rynku ubezpieczeniowym	76
5.8.1. Komisja Nadzoru Finansowego	77
5.8.2. Polska Izba Ubezpieczeń	80
5.8.3. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	81
5.8.4. Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych	86
5.8.5. Rzecznik Ubezpieczonych	87
5.8.6. Inne organizacje i instytucje	91
6. MARKETING USŁUG UBEZPIECZENIOWYCH	
6.1. Rola i znaczenie marketingu ubezpieczeniowego	96
6.2. Specyfika usług ubezpieczeniowych	98
6.3. Rynek klientów usług ubezpieczeniowych	103
6.4. Promocja	105
6.5. System dystrybucji	109
6.6. Dystrybucja bezpośrednia	116
6.6.1. Etatowi pracownicy zakładów ubezpieczeń	116
6.6.2. Internet	116
6.6.3. Telefon	121
6.7. Dystrybucja pośrednia	122
6.7.1. Pośrednictwo ubezpieczeniowe	123
6.7.2. Bank	129
6.7.3. Inni pośrednicy instytucjonalni	135
7. REASEKURACJA	
7.1. Istota i znaczenie reasekuracji	137
7.2. Definicja i charakterystyka reasekuracji	138
7.3. Funkcje reasekuracji	143
7.4. Rodzaje reasekuracji	144
7.5. Reasekuracja finansowa	152
7.6. Koasekuracja, derywaty ubezpieczeniowe, sekurytyzacja ryzyka	162
8. WYBRANE ELEMENTY FINANSOWE ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ	
8.1. Składka ubezpieczeniowa	165
8.2. Analiza sytuacji finansowej zakładu ubezpieczeń	167
8.2.1. Bilans zakładu ubezpieczeń (aktywa i pasywa)	168
8.3. Rachunek zysków i strat	174
9. SYSTEMY I SUMY UBEZPIECZENIA W UBEZPIECZENIACH MAJĄTKU	
9.1. Systemy ubezpieczenia majątku	178
9.2. Zasady ustalania sumy ubezpieczenia majątku trwałego	181

9.2.1. Suma ubezpieczenia oparta na wartości odtworzeniowej (nowej) .	181
9.2.2. Suma ubezpieczenia oparta na wartości rzeczywistej i wartości upłynnienia	182
9.2.3. Suma ubezpieczenia oparta na wartości księgowej brutto i netto .	183
9.2.4. Suma ubezpieczenia aktywów obrotowych	183
10. CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH UBEZPIECZEŃ MAJĄTKOWYCH	
10.1. Ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych	186
10.2. Ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku	192
10.3. Ubezpieczenia komunikacyjne	195
10.3.1. Charakterystyka ubezpieczeń komunikacyjnych	195
10.3.2. Ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów	202
10.3.3. Ubezpieczenie autocasco	208
10.3.4. Ubezpieczenie assistance	210
10.3.5. Ubezpieczenie OC w ruchu zagranicznym tzw. Zielona Karta .	211
10.3.6. Ubezpieczenie graniczne	212
10.3.7. Ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków związanych z ruchem pojazdów mechanicznych	212
10.4. Ubezpieczenia transportowe	214
10.4.1. Charakterystyka transportu lądowego i morskiego	214
10.4.2. Ubezpieczenia w transporcie lądowym	222
10.4.3. Ubezpieczenia w transporcie morskim	229
10.5. Ubezpieczenie rolne	240
10.5.1. Potencjał produkcyjno-ekonomiczny polskiego rolnictwa	240
10.5.2. Ryzyko w rolnictwie	243
10.5.3. Obowiązkowe ubezpieczenia w rolnictwie	245
10.5.4. Dobrowolne ubezpieczenia w rolnictwie	251
10.6. Ubezpieczenia finansowe	255
10.6.1. Zakres ubezpieczenia	255
10.6.2. Ubezpieczenie kredytu	257
10.6.3. Gwarancja ubezpieczeniowa	273
10.6.4. Ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych	286
10.6.5. Ubezpieczenie sekurytyzacji aktywów	290
10.6.6. Ubezpieczenie od specyficznych ryzyk instytucji finansowych .	299
10.6.7. Ochrona przed finansowymi następstwami sprzeniewierzenia .	305
11. UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE	
11.1. Istota i cel ubezpieczeń na życie	308
11.2. Cechy specyficzne ubezpieczeń na życie	312
11.3. Produkty ubezpieczeń na życie	317
11.3.1. Klasyfikacja ubezpieczeń na życie	317
11.3.2. Klasyczne ubezpieczenia na życie	320

11.3.3. Ubezpieczenie posagowe, zaopatrzenia dzieci	323
11.3.4. Ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym fundu- szem kapitałowym	325
11.3.5. Ubezpieczenie rentowe	332
11.3.6. Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe	335
11.3.7. Ubezpieczenia grupowe na życie	340

CZĘŚĆ II. UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

12. UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE JAKO METODA ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	
12.1. Istota i geneza idei zabezpieczenia społecznego	349
12.2. Techniki zabezpieczenia społecznego	352
12.3. Pracownicze ubezpieczenia społeczne w Polsce	355
12.4. Historia rolniczych ubezpieczeń społecznych	357
13. CHARAKTERYSTYKA UBEZPIECZEŃ PRACOWNICZYCH	
13.1. Uwagi ogólne	363
13.2. Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym	364
13.3. Zasady i tryb finansowania składek na ubezpieczenie społeczne	365
13.4. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego	371
14. EMERYTURY	
14.1. Pojęcie i ogólne zasady	373
14.2. Filarowa konstrukcja systemu emerytalnego w Polsce	375
14.3. Kryterium daty urodzenia	377
14.4. Emerytura w systemie zdefiniowanego świadczenia	379
14.5. Emerytura w systemie zdefiniowanej składki	381
14.6. Zasady funkcjonowania otwartych funduszy emerytalnych	383
14.7. System dodatkowego zabezpieczenia emerytalnego	390
14.7.1. Pracownicze programy emerytalne	391
14.7.2. Indywidualne konta emerytalne	397
15. UBEZPIECZENIA RENTOWE, CHOROBOWE I WYPADKOWE	
15.1. Ubezpieczenie rentowe	400
15.1.1. Renta z tytułu niezdolności do pracy	400
15.1.2. Renta szkoleniowa	402
15.1.3. Renta rodzinna	403
15.1.4. Zasiłek pogrzebowy	404
15.2. Ubezpieczenie chorobowe	405
15.2.1. Zasiłek chorobowy	406
15.2.2. Świadczenie rehabilitacyjne	407
15.2.3. Zasiłek wyrównawczy	408

15.2.4. Zasiłek macierzyński	409
15.2.5. Zasiłek opiekuńczy	411
15.3. Ubezpieczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych ..	412
15.3.1. Pojęcie wypadku przy pracy i choroby zawodowej	412
15.3.2. Składki na ubezpieczenie wypadkowe	414
15.3.3. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	415
15.3.4. Wypadkowość w gospodarce narodowej	418
16. SZCZEGÓLNE ZASADY UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO ROLNIKÓW	
16.1. Ubezpieczenia w ramach Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS)	420
16.1.1. Zakres podmiotowy ubezpieczenia	420
16.1.2. Składki ubezpieczeniowe	422
16.1.3. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników	423
16.1.4. Poziom i dynamika świadczeń emerytalno-rentowych	427
16.1.5. Finansowanie systemu	430
16.2. Renty strukturalne w rolnictwie	433
16.3. Wypadkowość w rolnictwie indywidualnym	438
16.4. Uwarunkowania sytuacji zdrowotnej ludności wiejskiej w Polsce	443
Literatura	451